

Ingela Wadbring

Allmänhetens oro och utsatthet för näthat

Det är inte bara offentliga personer som utsätts för kränkningar, trakasserier och hat. Det är heller inte bara offentliga personer som är oroliga för att utsättas för det. Kränkningar, trakasserier och hat online är något som berör många, och något som nästan alla oroar sig för, vare sig de befinner sig online eller inte. Kränkningar och hat är därför ett generellt samhällsproblem, dessutom över hela världen.

År 2014 fanns det nästan fyra miljarder nätanvändare i världen, och en stor del av dessa använder sociala medier. Vem det är som utsätts för näthat, kränkningar och nättrakasserier varierar oerhört mycket mellan olika studier, och de är därför sällan jämförbara med varandra. Här ges två exempel för att kunna ge en fingervisning om hur vanligt det är, vad det handlar om och vilken oro människor hyser för det.

En studie från USA 2014 visar att män är något mer utsatta än kvinnor för trakasserier online: 44 procent av männen och 37 procent av kvinnorna rapporteras ha utsatts för någon slags nättrakasserier. Bland dem som är under 30 år, anger två tredjedelar att de utsatts för någon form av trakasserier.¹ Kvinnor och män utsätts för olika slags trakasserier, men framför allt är det unga kvinnor som är utsatta för de mer dramatiska formerna, som att de blir förföljda eller trakasserade sexuellt (figur 1).

Om vi vänder blickarna mot Sverige, så finns en studie som visar att de allra flesta har en oro för att utsättas för trakasserier online². Den svenska befolkningen tillfrågades hösten 2014 om sin syn på sociala medier, utifrån tre

olika frågeställningar, med tre konkreta frågor ställda inom varje område:

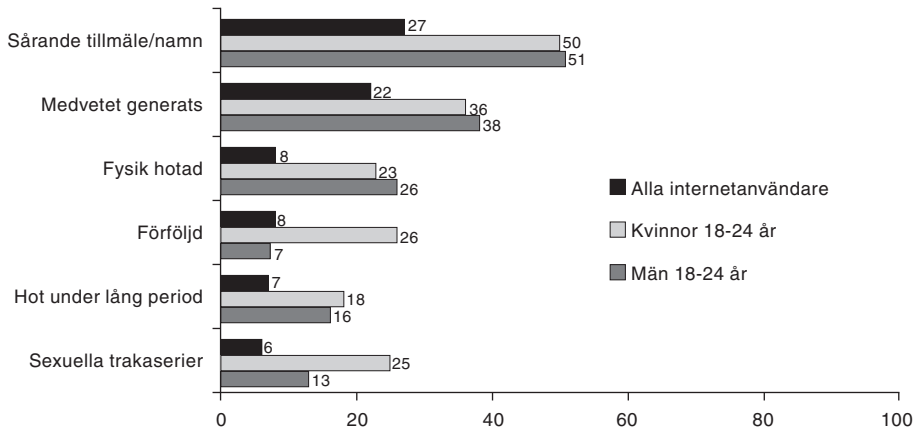
- Sociala kontakter och nätverkande
- Information och åsiktsutbyte
- Önskad exponering och personangrepp

Svaren på frågorna var tydliga: det allmänheten instämde i alla störst utsträckning i, var att man riskerar oönskad exponering och personangrepp i sociala medier. Det de tre frågorna inom ramen för oönskad exponering och personangrepp handlade om, att det man lägger upp kan utnyttjas av andra, att det är omöjligt att radera sådant som publicerats – och att man riskerar att bli en måltavla för näthat och personliga påhopp. Två tredjedelar av befolkningen instämde helt eller delvis i det sistnämnda påståendet (66 procent). En fjärdedel hade ingen uppfattning (25 procent). Ytterst få menar således att det är en liten risk.

Det är relativt små skillnader i inställning mellan olika befolkningsgrupper, och skillnaden mellan dem som ofta använder sociala medier och dem som inte gör det är inte heller särskilt stor (figur 2). Det tyder på att frågan om hot är högst reell i befolkningen som helhet, vilket i sig säkert kan vara en konsekvens av att det är en fråga som står högt på medier- nas agenda; alla känner till problemet.

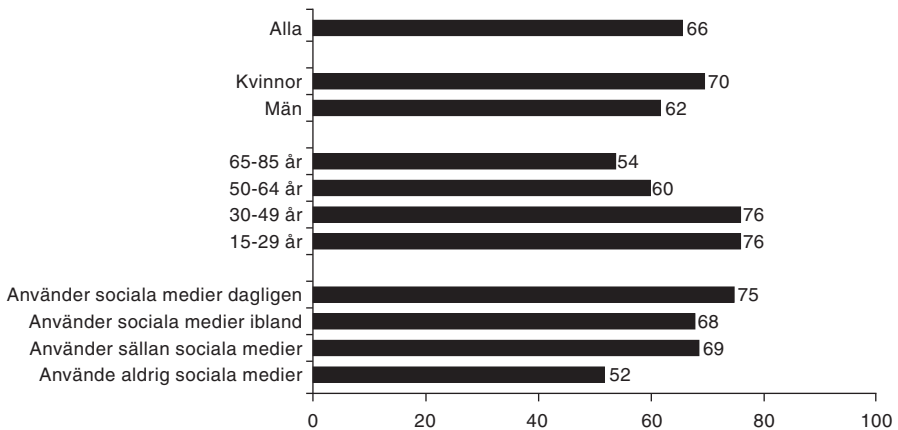
Ingela Wadbring, Ph.D., Docent, är föreståndare vid Nordicom.

Figur 1. Andel amerikanske internetanvändare som blivit utsatta för olika slags nättrakasserier, 2014 (procent)

Källa: Duggan (2014).

Figur 2. Andel av den svenska befolkningen som instämmer helt eller delvis i påståendet att man riskerar att bli en måltavla för näthat och personliga påhopp på sociala medier, 2014 (procent)

Källa: Ghersetti (2015).

Kommentar: Samtliga skillnader är signifikanta i en logistisk regression.

Noter

1. Duggan, Maeve (2014)
2. Ghersetti, Marina (2015)

Referenser

- Duggan, Maeve (2014) Experiencing Online Harassment. PEW Research Center. Hämtad 2015-10-02: http://www.pewinternet.org/files/2014/10/PI_OnlineHarassment_72815.pdf
- Ghersetti, Marina (2015) "Sociala medier till nytta och nöje", i Annika Bergström, Bengt Johansson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Fragment*. Göteborg: SOM-institutet